VALTAKUNNANVOUDINVIRASTO

1.4.2020 Dnro

HE 29/2020 vp

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Lausuntonaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sakon muuntorangaistuksen ja ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon väliaikaisesta rajoittamisesta Valtakunnanvoudinvirasto esittää kunnioittaen seuraavaa.

Esityksen tavoitetta estää tartuntojen leviämistä vankiloissa on pidettävä hyväksyttävänä ja esitettyjä toimenpiteitä oikeasuhtaisina.

Esitys koskisi sakon muuntorangaistuksia sekä vankeusrangaistuksia, joitten täytäntöönpanoon ilmoittauduttaisiin vapaaehtoisesti. Siten törkeämmissä rikoksissa tai pakoilutapauksissa vangitseminen täytäntöönpanoa varten tapahtuisi pääsääntöisesti suoraan tuomioistuimessa. Järjestelyä voidaan pitää loogisena ja hyväksyttävänä.

Ulosottotoimen osalta esityksellä olisi vaikutuksia sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanon osalta. Niistä suuri osa päätyy nykyisin etsintäkuulutukseen. Asiat vähenisivät väliaikaisesti ja lisääntyisivät normaaliolojen palauduttua. Työmäärien osalta kysymys ei olisi erityisen merkittävästä asiasta.

Säännökset merkitsisivät, että säädettävänä rauhoitusaikana

a) täytäntöönpanon aloittamistoimiin ei saisi ryhtyä
b) ilmoittautumisaikaa vankilaan ei saisi antaa
c) tuomittua ei saisi etsintäkuuluttaa
d) täytäntöönpanoon saataisiin kuitenkin ryhtyä, jos rangaistus olisi vaarassa raueta täytäntöönpanon aloittamisen siirron vuoksi
e) täytäntöönpano olisi mahdollinen, jos tuomittu olisi ennestään vankilassa
f) täytäntöönpanoon voitaisiin kuitenkin ryhtyä, jos täytäntöönpanon rajoittaminen ei olisi enää välttämätöntä tartuntataudin ehkäisemiseksi

Toimitusmies näkee omat muuntorangaistuksen täytäntöönpanoasiansa ulosoton tietojärjestelmässä työpinostaan. Hänellä on myös pääsy vankirekisteriin. Asioita voidaan siten käsitellä ja seurata säännösten edellyttämällä tavalla. Asioiden lukumäärä toimitusmiestä kohden on vähäinen.

Ehdotettu säännös siitä, että täytäntöönpanoon voitaisiin täytäntöönpanoviranomaisten päätöksellä ryhtyä jo ennen määräajan umpeen kulumista, jos täytäntöönpanon rajoittaminen ei enää olisi välttämätöntä tartuntataudin ehkäisemiseksi, on jossakin määrin epämääräinen. Perustelujen mukaan asian arviointi olisi ”täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten harkinnassa”. Näitä viranomaisia lienevät Rikosseuraamuslaitos, Oikeusrekisterikeskus ja

ulosottoviranomaiset. Paras asiantuntemus tartuntavaarasta vankiloissa lienee Rikosseuraamuslaitoksella. Kun kysymys on vain muutamien kuukausien lykkäyksestä, esitämme harkittavaksi, tarvitaanko lainkaan tällaista säännöstä, jonka soveltamisessa voisi esiintyä epätietoisuutta.

Juhani Toukola
valtakunnanvouti